

توضیح تصاویر:

تصویر صفحه ۲۷- در تصویر حجاب ، قرائت قرآن ، نماز خواندن ، دعا کردن با تفکیک مرد و زن در بین اقوام مختلف نمایش داده شده است . اشاره به ویژگی های فرهنگ اسلامی (بخش اول درس) دارد .

تصویر صفحه ۲۸- تصویر مسجد النبی در مدینه (حریم نبوی و آرامگاه حضرت محمد «ص») : ارتباط با عصر نبوی و تشکیل حکومت اسلامی در مدینه دارد.

تصاویر بالای صفحه ۲۹ - تصویر مسجد جامع سامرا از مساجد مشهور دوره عباسیان و مسجد اموی در دمشق : ارتباط با دوران خلافت در تاریخ اسلام دارد و اسلام در دوران خلافت استمرار داشته است .

تصاویر پائین صفحه ۲۹ - تصویر کاخ دلمه باغچه واقع در استانبول ترکیه آخرین اقامتگاه سلطنتی پادشاه عثمانی بوده ۱۴ تن ورقه طلا به کار رفته است . و تصویر سردیس شاهزاده سلجوقی قرن ۱۲ میلادی که اکنون در موزه ای در نیویورک نگه داری می شود. مهم ترین پوشش سر پادشاهان سلجوقی و غزنوی تاج با تزئیناتی از جواهرات بود : بیان می کند که در دوران خلافت ارزشهای و هنجارها و رفتارهای جاهلی در جامعه اسلامی نمایان شد. و خلفای عثمانی مانند پادشاهان زندگی می کردند

تصاویر صفحه ۳۰- تصویر نشان Halal (حلال) در فروشگاه های کشورهای غربی برای استفاده مسلمانان و تصویر خانم محببه با پرچم کشور فرانسه : گسترش اسلام در کشورهای غربی را نشان می دهد.

تصاویر صفحه ۳۱ - تصویر تکیه دولت ، بنایی برای برگزاری مراسم محرم و صفر و اجرای تعزیه به فرمان ناصرالدین شاه در تهران : نشان دهنده استبداد ایلی و قومی قاجار (دوری از رویارویی مستقیم با فرهنگ توانمند اسلامی با رعایت ظواهر اسلامی ، ظاهر دینی خود را حفظ می کردند) و تصویر منع استفاده زنان و دختران ایرانی از چادر ، روبند و روسری به دنبال تصویب قانونی در ۱۷ دی ۱۳۱۴: نشان دهنده استبداد استعماری رضا خان (به دلیل اینکه در سایه قدرت و سلطه جهان غرب عمل می کرد ، برای تامین نیازهای اقتصادی و فرهنگی جهان غرب چاره ای جز حذف مظاهر فرهنگ اسلامی نداشت)

تصاویر پایین صفحه ۳۱ - تصویر سید جمال‌الدین اسد آبادی از نخستین بیدارگران اسلامی قرن ۱۹، تصویر امام موسی صدر از پیشگامان بیداری اسلامی قرن ۲۰، تصویر شیخ ابراهیم زکزاکی رهبر جنبش اسلامی نیجریه قرن ۲۱ : هر سه تصویر اشاره به بیدارگران اسلامی به ترتیب در سه قرن متوالی دارد . با توجه به تصویر امام خمینی در کنار شیخ زکزاکی رهبر جنبش اسلامی در نیجریه (تصویر سمت چپ) جنبش های اسلامی از انقلاب اسلامی ایران تاثیر می گیرند .

پاسخ فعالیت های کتاب:

سوال متن کتاب پایین صفحه ۲۷

براین اساس توانمندی های اسلام برای ساختن یک فرهنگ جهانی مطلوب چیست ؟ یک فرهنگ جهانی مطلوب باید دارای ارزشهای (حقیقت ، معنویت ، عدالت (قسط) ، آزادی (حریت) ، تعهد (مسئولیت) و عقلانیت باشد این ارزش ها در باورهای اسلامی دیده می شود و اسلام ارزش های مطلوب جهانی را دارد.

(در صفحه ۲ درسنامه «جدول عقاید و ارزش های اسلام» به طور کامل تشریح شده است)

سوال متن کتاب بالای صفحه ۲۸

۱- عقاید و ارزش های اسلامی چگونه وارد فرهنگ بشری شدند ؟

عقاید و ارزش های اسلامی با پذیرش انسان ها (از طریق تبلیغ عالمان و مبلغان اسلامی ، از طریق جنگ و فتح سرزمین ها و از طریق تعاملات تجاری) به عرصه فرهنگ بشری راه می یابند.

۲- آیا می دانید فرهنگ اسلامی در تاریخ گسترش خود چه دوره هایی را پشت سر گذاشته است ؟

عصر نبوی - دوران خلافت - دوره استعمار - دوره بیداری اسلامی

سوال متن کتاب پائین صفحه ۳۰

۱- فرهنگ اسلامی و استعمار غربی چگونه با هم مواجه شدند؟

دولت های استعماری غربی ، بخش های مختلف جوامع اسلامی را تحت نفوذ و سلطه سیاسی خود درآوردند و با تکیه بر قدرت نظامی و صنعتی خود ، اغلب سیاست مداران جوامع اسلامی را مغلوب خود کردند.

۲- استعمار غربی چه تاثیری بر فرهنگ اسلامی گذاشت و فرهنگ اسلامی با استعمار غربی چه برخوردی داشت ؟

یکپارچگی قلمرو اسلامی از بین رفت - برخی ارزش های اسلامی را حذف کرد یا تغییرداد- بخش هایی از ذهنیت مسلمانان را به خود باختگی فرهنگی دچار ساخت - ایجاد فرقه های جدید ، اجبار به حذف مظاهر سیاسی و غیره

بخشی از ذهنیت مسلمانان به خود بیگانگی فرهنگی دچار شد - قدرت سیاسی جوامع اسلامی از طریق سازش با قدرت استعمار گران پیوند خورد - استبداد استعماری را تجربه کرد- در مقابل نفوذ و سلطه فرهنگ غرب مقاومت ها ، جریان های بیداری اسلامی و جنبش های استقلال طلبانه شکل گرفت و در نهایت طرد مکاتب و روش های غربی (که برای مقابله با سلطه استعمار استفاده می شد) و الهام گرفتن از انقلاب اسلامی و بازگشت به سوی هویت الهی خود و آغاز مرحله جدید در گسترش فرهنگ جهانی اسلام

فعالیت های مکمل:

بخوانیم و بدانیم صفحه ۳۰

بریده ای از کتاب کارنامه اسلام نوشته عبدالحسین زرین کوب (چاپ اول ۱۳۴۸) می باشد(موضوع کتاب فرهنگ

و تمدن اسلام است) : درارتباط با پذیرش دین اسلام در شرق و غرب دنیا و رشد و نمو سریع آن می باشد

تحقیق کنید صفحه ۳۰

۱- کدام یک از ارزش های اجتماعی اسلام با حاکمیت قومی و قبیله ای نادیده گرفته می شد؟

ارزش های انسانی و اسلامی همچون برابری - عدالت - دوری از تعصبات قومی و قبیله ای - اخوت اسلامی و عدم وجود تبعیض بین انسان ها - اهمیت دادن به زنان در جامعه - توجه به اتحاد و همبستگی در بین مسلمانان - عدالت و بهره مندی همه از بیت المال و غیره

۲- درباره نادیده انگاشتن ارزش های اجتماعی چون اخوت اسلامی ، عدالت ، ضابطه گرایی (درمقابل رابطه گرایی

(تحقیق کنید. **اخوت اسلامی**) تقوا کم رنگ شد - ارزش های خونی و نژادی رشد کرد - برابری و برادری به قوم مداری

تبدیل شد (**عدالت**) تبعیض ها جای عدالت را گرفت - محروم ساختن ضعفا ، افراد فقیر و افراد مخالف از بیت المال)

ضابطه گرایی (احیای سنت های جاهلی - زهد و ساده زیستی به تجملات تبدیل شد . استبداد ایلی و قبیله ای جای آزادی را گرفت - مسلط کردن افراد بی ایمان بر سر مردم و عقب زدن و خانه نشین کردن چهره های باتقوا)

تحقیق کنید صفحه ۳۲

درباره تاثیرات صد سال اخیر ناسیونالیسم در جهان اسلام تحقیق کنید.

تمام حرکت های ناسیونالیستی (پان عربیسم عبدالناصر در مصر ، پان ترکیسم اتاتورک در ترکیه ، پان ایرانیسم پهلوی در ایران) باعث از بین رفتن وحدت مسلمانان شد ، هویت سازی بر اساس ارزش های سوکولار به وجود آمد ، اختلافات نژادی افزایش یافت و در نهایت مقاومت اسلامی ضعیف شد.

ببینیم و بدانیم صفحه ۳۲

فیلم محمد رسول الله : معرف عصرنبوی است. **فیلم عمر مختار** : معرف دوره استعمار. **فیلم سربداران** : معرف عصر خلافت